

Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Toegang Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
13 mei 2025

Onze referentie
6388290

nota

Stichting rechtshulp/antidiscriminatievoorziening BES

1. Aanleiding

Samen met BZK werkt JenV aan het opzetten van een privaatrechtelijke stichting die uitvoering zal geven aan de rechtshulpvoorziening (juridisch loket) en de anti-discriminatievoorziening (adv) in Caribisch Nederland. In november 2024 nam u hiertoe, gelijktijdig met de minister van BZK, het besluit. De voorgeschreven procedure vraagt om een voorhang bij de Eerste en Tweede Kamer. Daartoe moet er besluitvorming over het initiatief plaatshebben in de ministerraad van 6 juni 2025.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd om uiterlijk 19 mei 2025 akkoord te gaan met bijgaande brieven (aan resp. de Eerste en Tweede Kamer) en tevens akkoord te gaan met agendering van de bijgaande stukken voor het ambtelijk voorportaal (CBJ) op 27 mei a.s. Hierbij wordt gestreefd naar behandeling in de MR van 6 juni a.s.
- Indien de MR instemt met het voornemen zullen de brieven naar de beide Kamers gestuurd worden en zal de voorhangtermijn van 30 dagen starten. Het is van belang dat de voorhang tijdig voor het zomerreces start omdat deze anders doorgaat na het zomerreces en het proces dan cruciale vertraging oploopt.

3. Kernpunten

- Met verzending van bijgaande brieven stelt u de beide Kamers in de gelegenheid om kennis te nemen van het voornemen en evt. informatie op te vragen. Dit is de laatste formele stap die nodig is om over te kunnen gaan tot de feitelijke oprichting van de stichting. Na ommekomst van de voorhangtermijn kan de oprichtingsakte van de stichting worden gepasseerd door een notaris op Bonaire.
- Voorafgaand aan deze voorhang heeft u advies gevraagd aan de Toetsingscommissie Verzelfstandiging (TCV) van Financiën en heeft u formeel overleg gevoerd met de Algemene Rekenkamer (ARK). Beide hebben hun advies en bevindingen schriftelijk kenbaar gemaakt. Deze brieven worden als bijlage meegestuurd naar de beide Kamers. De TCV heeft positief geoordeeld en had geen aanvullende opmerkingen.

- De ARK heeft op 15 mei jl. zijn advies uitgebracht en wijst op het belang van een toezichtarrangement nu in ieder geval de antidiscriminatievoorziening bij aanvang een wettelijke taak behelst. Dit arrangement dient om toezicht te houden op de doelmatige en doeltreffende uitvoering van de wettelijke taak en het beheer van publieke financiële middelen door de stichting. Daarnaast geeft de ARK de suggestie van een controleverklaring, waarin ook aandacht wordt besteed aan de rechtmatigheid.
- Deze adviezen van de ARK worden bij de verdere uitwerking overgenomen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Toegang Rechtsbestel

Datum
13 mei 2025

Onze referentie
6388290

4. Toelichting

- Uw ambtsvoorganger heeft in 2023 samen met de toenmalige minister van BZK besloten tot introductie van de voorziening voor rechtshulp en de combinatie met de antidiscriminatievoorziening.
- Het besluit om de voorziening in te bedden bij een lokaal in te richten stichting heeft u op 14 november jl. genomen. U heeft dit voornemen in de laatste voortgangsrapportage van de Stelselvernieuwing rechtsbijstand met de Tweede Kamer gedeeld.¹
- Alle stappen en besluiten in dit proces zijn en worden gelijktijdig binnen BZK afgestemd en genomen, vanwege de combinatie met de antidiscriminatievoorzieningen.

4.1. Politieke context

- Naar aanleiding van het bezoek van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid aan Bonaire zijn voorafgaand en tijdens het commissiedebat over de justitieketen in het Caribisch deel van het Koninkrijk vragen gesteld over de introductie van de eerstelijns rechtshulpvoorziening op de eilanden en het feit dat de introductie hiervan langer op zich laat wachten dan eerder voorzien.²
- De introductie van antidiscriminatievoorzieningen in Caribisch Nederland is onderdeel van de Wet bescherming discriminatie op de BES die momenteel in behandeling is bij de Eerste Kamer.³

4.2. Financiële overwegingen

Het opzetten van de voorziening wordt bij aanvang gefinancierd uit de tijdelijke middelen voor het programma stelselvernieuwing rechtsbijstand. Vanaf 2026 is een structureel budget beschikbaar van € 0,3 mln. Voor de anti-discriminatievoorzieningen is eveneens een bedrag van € 0,3 mln. structureel verzekerd. Dit wordt door BZK gedekt.

4.3. Juridische overwegingen

Als het wetsvoorstel 'bescherming tegen discriminatie op de BES' op 1 januari 2026 inwerking treedt heeft deze taak van de op te richten stichting een wettelijke basis. Daarnaast is het van belang dat wordt gezien hoe de wettelijke verankering van de voorziening voor rechtshulp gestalte moet krijgen.⁴

¹ Kamerstukken II 2024-2025, 29 279, nr. 920.

² Kamervragen (aanhangsel) 2024-2025, nr. 33.

³ Kamerstukken I 2024-2025, 36 551.

⁴ Dit is in de aangehaalde Kamerbrief en de beantwoorde Kamervragen reeds met de Kamer gedeeld.

4.4. Krachtenveld

- Bij de totstandkoming van het beleid en de besluitvorming zijn de drie openbare lichamen op ambtelijk niveau betrokken. De belangrijkste stakeholders op de eilanden zijn bij de totstandkoming gevraagd om input en gedurende het proces actief op de hoogte gehouden van de voortgang.
- Onder burgers is recentelijk een onderzoek gedaan naar ervaren juridische problemen en ervaren discriminatie. De conclusies uit dit onderzoek zijn en zullen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de voorziening.
- Op Bonaire wordt door het openbaar lichaam sinds eind 2023 gewerkt aan het opzetten van een bureau dat burgers specifiek kan bijstaan bij geschillen met de overheid. Er is op ambtelijk niveau overleg en afstemming met het openbaar lichaam over de initiatieven en hoe deze elkaar kunnen aanvullen en versterken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Toegang Rechtsbestel

Datum
13 mei 2025

Onze referentie
6388290

4.5. Uitvoering en implementatie

Na de voorhangprocedure zal de stichting worden opgericht. Het is de taak van de stichting om binnen de geschetste kaders tot een dienstverleningsstrategie te komen, de werving en selectie ter hand te nemen, alsook een huisvestings- en bedrijfsvoeringsstrategie uit te werken.

In aanloop naar de oprichting van de stichting zullen de nodige zaken in gereedheid worden gebracht, zodat de stichting direct van start kan.

4.6. Communicatie

- De voorlichtingscommunicatie vanuit de Rijksoverheid behelst de aankondiging van de te introduceren voorzieningen (en de introductie van de gelijkebehandelingswetgeving door BZK). Deze zal tijdig in de aanloop naar de opstart van de stichting worden gestart. Daarbij moet ook in acht genomen worden dat de campagne niet te vroeg komt en daarmee momentum verliest. Er wordt lokaal advies ingewonnen over de juiste start- en looptijd van de campagne.
- De communicatie zal van algemeen karakter zijn en met name gericht zijn op aankondigen en informeren. Meer diepgaande voorlichtings- en bewustwordingscommunicatie is aan de nieuwe onafhankelijke stichting om vorm te geven en uit te voeren, op basis van eigen kennis, ervaring, feiten en cijfers.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Er is geen informatie die zich niet leent voor openbaarmaking. De persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.